

Inleiding

Het begin van een monitoringsprogramma is als een jong leven. Een zee van tijd ligt in het verschiet, de eerste interessante gebeurtenissen dienen zich aan en wie weet wat er allemaal nog verder gebeuren kan. Na een aantal jaren is dat leven tot volwassenheid gekomen. Er ontwikkelt zich een beeld van wat de monitoring op zou kunnen leveren, en een eerste tussenrapport verschijnt. Zo nu en dan zijn er koerscorrecties, en zo nu en dan zijn er interessante waarnemingen die de sleur doorbreken. En tenslotte volgen de jaren van oogst en afbouw, totdat de bodemdaling is beëindigd en er geen nieuwe dingen meer te verwachten zijn.

Wanneer we het monitoringsprogramma van de gaswinning onder Ameland als een leven beschouwen, dan bevindt dit leven zich nu in zijn of haar midlife. Tijd om een balans op te maken en tijd om na te denken wat er wat er nog kan (of moet) gebeuren in de resterende tijd, zodanig dat aan het eind kan worden terug gezien op een welbesteed bestaan.

Een eerste serieuze balans is opgemaakt in het jaar 2000, toen na 12 jaar onderzoek een samenvattend rapport verscheen dat in hetzelfde jaar werd beoordeeld tijdens een symposium dat werd georganiseerd door de Rijksuniversiteit Groningen. Er was waardering voor al het werk dat was verricht, maar er was ook kritiek. Daarom werden er diverse aanvullingen en wijzigingen doorgevoerd. Nu, 5 jaar later, tekenen de nieuwe resultaten zich af. Tegelijkertijd begint de snelheid van bodemdaling iets af te nemen, ten teken dat het gasveld leeg begint te raken. Daarom is het nu een goed moment om nogmaals resultaten naar buiten te brengen, open te staan voor kritiek en de koers te bepalen voor de periode waarin de bodemdaling langzaam zal afnemen totdat hij beëindigd is.

Misschien denken enkele lezers nu dat de interessante periode voor het onderzoek dus wel voorbij zal zijn. Niets is minder waar! In de afgelopen jaren er nieuwe waarnemingen gedaan, met name op het gebied van opslibbing op van de wadplaten bij Ameland, en op het gebied van waterstands- en vegetatieontwikkelingen in de natte duinvalleien. Bovendien, er wordt nog steeds met spanning gekeken naar de plantengroei van de kwelders. Daar veranderde tot nu toe bijzonder weinig, maar houden de vegetaties het vol tot aan het eind van het bodemdalingsproces? De komende 10 jaar zal dus een tijd van oogsten zijn, van kennis die wellicht ook elders van pas kan komen.

Dat brengt mij op mijn laatste punten. Ten eerste kan geconstateerd worden dat de resultaten van dit onderzoek een rol hebben gespeeld in de politieke discussie over het al dan niet winnen van gas onder de Waddenzee. Daardoor heeft het onderzoek een grotere maatschappelijke betekenis gekregen dan alleen een grondslag voor lokale natuurcompensatie. Ten tweede geven de resultaten nu al enig inzicht in de mogelijke effecten van de zeespiegelstijging die ons waarschijnlijk te wachten staat.

Het is zowel voor de betrokken onderzoekers als voor de leden van de begeleidingscommissie prettig te kunnen constateren dat hier nuttig werk is verricht. De begeleidingscommissie heeft bovendien geconstateerd dat de onderzoekers de tijd en de vrijheid hebben gekregen die nodig was om zich goed van hun taak te kwijten, en dat hun bevindingen in overeenstemming zijn met hetgeen op en rond Ameland kan worden waargenomen.

Het is dan ook met grote tevredenheid dat ik dit rapport aan u voorleg.

Dr. J. de Vlas